

MATTHEÛS

22:15-22

Wat de keizer rechtmatig toekomt en wat je
aan God verschuldigd bent

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/mattheus/22-15-22

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Farizeeën en Herodianen beramen een valstrik	6 min	3
2	De belastingstrijd rond Rome en de zeloten	4 min	6
3	Jezus doorziet de strikvraag en vraagt de munt	3 min	8
4	Het beeld van de keizer en het beeld van God	6 min	10
5	Romeinen 13 over overheid en belasting	8 min	13
	Om verder te lezen		16

1

Farizeeën en Herodianen beramen een valstrik

De hoofdstukken 21 en 22 van Mattheüs bestaan voor een groot deel uit gesprekken tussen Jezus en Zijn critici, en in veel gevallen zijn die gesprekken bepaald niet vriendelijk. Soms gaat het er beleefd aan toe, maar vaak is dat alleen maar schijn, bedoeld om Jezus Zijn waakzaamheid te laten verliezen. Ze kwamen dan naar Hem toe, vleiden Hem en zeiden: ‘Wilt U dit raadsel voor ons oplossen?’ enzovoort. Maar in werkelijkheid probeerden ze iets te vinden wat ze op Hem konden aanmerken.

We zien in Mattheüs 22, vanaf vers 15, dat Jezus drie keer achter elkaar wordt benaderd door godsdienstige mensen. De eerste keer wordt Hij benaderd door de Farizeeën, de tweede keer door de Sadduceeën en ten slotte door een wetgeleerde die ook een Farizeër is. In het laatste deel van het hoofdstuk benadert Jezus hen. Hij stelt hun een laatste vraag waarop ze geen antwoord kunnen geven. Daarna lezen we dat niemand Hem meer iets durfde te vragen.

Op dit punt in Mattheüs 22:15 heeft Jezus zojuist drie gelijkenissen verteld over het probleem dat de Joden God, Zijn profeten en Jezus verwerpen. Hij heeft voorzegd dat ze geoordeeld zullen worden en dat God het oordeel over hun volk en hun stad zal brengen. Dat deed Hij natuurlijk in het jaar 70 na Christus. Nu is Jezus uitgesproken en wordt Hij achtereenvolgens door verschillende groepen benaderd en op verschillende manieren uitgedaagd.

De eerste groep die naar Hem toe komt, bestaat uit de Farizeeën, en ze hebben ook enkele Herodianen aan hun kant. Je moet bedenken dat de Farizeeën waarschijnlijk de overheersende godsdienstige invloed in Israël vormden. Ze waren niet zo talrijk als sommige andere groepen, maar hadden toch veel invloed. De mensen zagen hen als zeer geestelijk en in veel gevallen als mensen die in sterke mate Gods zaak vertegenwoordigden.

De Herodianen daarentegen waren mensen die compromissen sloten. Het waren Joden die de dynastie van Herodes steunden. Herodes was trouwens niet eens een Jood, en hij was door de Romeinen aangesteld om over de Joden te regeren. Dat beviel de Joden helemaal niet. Vaderlandslievende en loyale Joden haatten de Herodessen doorgaans. Maar er waren, denk ik, enkele opportunistische Joden die ontdekten dat het winstgevend was om voor Herodes te werken en hem te steunen, en dat het hun misschien een zekere mate van veiligheid gaf. Daarom sloten ze zich bij Herodes aan en werden ze zijn dienaren en volgelingen. Zij werden de Herodianen genoemd.

De Farizeeën en de Herodianen wilden gewoonlijk niets met elkaar te maken hebben, omdat de Farizeeën Herodes afkeurden. Daarom verafschuwden ze de Joden die als het ware met de vijand samenwerkten. Maar hier zien we dat ze samenwerken, en ik denk dat ik weet waarom. Laten we de passage samen lezen en hier wat over praten.

In Mattheüs 22:15 staat:

Toen gingen de Farizeeën weg en beraadslaagden hoe zij Hem op Zijn woorden konden vangen.

MATTHEÛS 22:15

Hier hebben we een geval waarin ze proberen — zoals ons uitdrukkelijk in vers 15 wordt verteld — Jezus op Zijn woorden te vangen. Dat betekent dat ze Hem in de val willen lokken. Ze zoeken naar een manier om Hem in de problemen te brengen. Hij verkeerde natuurlijk al in moeilijkheden. Er waren mensen die samenspannen om Hem te doden. De overpriesters smeedden op dit moment plannen om Hem te doden, maar niemand kon echt een gerechtvaardigde reden vinden om Hem gevangen te nemen zonder dat het erop leek dat zij iets verkeers deden. Natuurlijk was het verkeerd dat ze Jezus probeerden gevangen te nemen en te doden, zoals ze wilden doen. Maar ze wilden een manier vinden om het in de ogen van het volk gerechtvaardigd te laten lijken, zodat er geen protest tegen hen zou ontstaan als ze met Jezus deden wat ze wilden.

Ze wilden Hem met Zijn woorden in de val lokken. Ze wilden dat Hij iets zou zeggen waardoor Hij ernstig in de problemen zou komen, zodat ze Hem schijnbaar terecht konden arresteren en uit de weg ruimen. Hem op Zijn woorden proberen te vangen

nam bij deze gelegenheid de volgende vorm aan. Ze vroegen Hem:

Zeg ons dan: Wat denkt U? Is het geoorloofd de keizer belasting te betalen of niet?

MATTHEÛS 22:17

Eerst vleiden ze Hem natuurlijk:

En zij stuurden hun discipelen naar Hem toe, met de Herodianen, en zeiden: Meester, wij weten dat U waarachtig bent en de weg van God in waarheid onderwijst en Zich door niemand laat beïnvloeden, want U ziet de persoon van de mensen niet aan.

MATTHEÛS 22:16

Dat is allemaal één hoop huichelachtige vleierij. Natuurlijk geloofden ze geen van die dingen over Hem. Daarom zei Hij, toen Hij hun antwoord begon:

Toen gingen de Farizeeën weg en beraadslaagden hoe zij Hem op Zijn woorden konden vangen. En zij stuurden hun discipelen naar Hem toe, met de Herodianen, en zeiden: Meester, wij weten dat U waarachtig bent en de weg van God in waarheid onderwijst en Zich door niemand laat beïnvloeden, want U ziet de persoon van de mensen niet aan. Zeg ons dan: Wat denkt U? Is het geoorloofd de keizer belasting te betalen of niet? Maar Jezus, die hun boosaardigheid kende, zei: Huichelaars, waarom verzoekt u Mij? Toon Mij de belastingmunt. En zij brachten Hem een penning. En Hij zei tegen hen: Van wie is deze afbeelding en het opschrift? Zij zeiden tegen Hem: Van de keizer. Toen zei Hij tegen hen: Geef dan aan de keizer wat van de keizer is, en aan God wat van God is. En toen zij dit hoorden, verwonderden zij zich; en zij verlieten Hem en gingen weg.

MATTHEÛS 22:15-22

2

De belastingstrijd rond Rome en de zeloten

Het woord ‘huichelaar’ betekent dat je toneelspeelt, dat je een rol speelt. Je bent niet werkelijk open en eerlijk over wie je echt bent en wat je werkelijk van plan bent. Ze kwamen naar Hem toe alsof ze oprecht wilden weten wat God wilde dat ze zouden doen met betrekking tot deze kwestie van het belastinggeld voor de keizer.

De reden dat dit ter sprake kwam, is dat er in Israël een controverse bestond. Vanaf het moment dat de Romeinen Israël hadden veroverd, was Israël verplicht schatting te betalen en moesten de Israëlieten elk jaar een geldbedrag naar Rome sturen. Sommige Joden, met name de partij van de zeloten, leerden dat het voor een Jood, wiens

werkelijke koning God is, niet geoorloofd is schatting te betalen aan een andere koning, alsof God zijn koning niet was. Daarom leerden de zeloten dat je, als je schatting aan Rome betaalt, in feite God als je koning verloochent, omdat je daarmee te kennen geeft dat Caesar je koning is. Caesar had zichzelf natuurlijk als koning opgedrongen, maar zij vonden dat iedere Jood moedig moest zijn, zich tegen deze verdraaiing moest verzetten en er openlijk voor moest uitkomen dat alleen God zijn koning was en dat Caesar zijn koning niet was. En omdat dit zo was, moest hij geen schatting aan Caesar betalen, alsof hij daarmee Caesar als koning erkende.

In het jaar 6 na Christus richtte een man genaamd Judas de Galileeër een partij op die de zeloten werd genoemd. Hij leerde dat het voor een Jood niet geoorloofd is schatting aan Caesar te betalen. Het is een daad van godslastering. De meeste Joden betaalden de schatting waarschijnlijk toch, omdat ze niet door de Romeinen gekruisigd wilden worden. Dat zou waarschijnlijk gebeuren als ze hun belastingen niet betaalden. Tegelijkertijd hadden ze innerlijk een afkeer van die belastingen en sympathiseerden ze in deze kwestie waarschijnlijk grotendeels met de zeloten.

De Farizeeën zouden op dit punt over het algemeen geneigd zijn aan de kant van de zeloten te staan. Dat wil zeggen: ze steunden de Romeinse onderdrukking niet. Ze betaalden de schatting bepaald niet graag. Naar alle waarschijnlijkheid betaalden ze die wel, maar vermoedelijk wensten ze dat ze dat niet hoefden te doen en vonden ze het een slechte zaak.

De herodianen stonden daarentegen aan de kant van Rome. Ze stonden aan de kant van Herodes en Rome en zouden de schatting daarom hebben gesteund. Misschien stuurden de Farizeeën daarom enkele herodianen mee om Jezus op deze manier te confronteren. Er zouden dan namelijk getuigen zijn als Jezus zei: 'Ja, betaal schatting aan Caesar.' Dan konden de discipelen van de Farizeeën tegen Hem getuigen tegenover de Joden, die zouden zeggen: 'Nou, Hij staat aan de kant van Caesar. Wij wijzen Hem af. We dachten dat Hij onze bevrijder van Rome was. Nu probeert Hij ons alleen maar nog verder aan Rome te onderwerpen.'

Als Hij daarentegen zei: 'Nee, betaal geen schatting aan Caesar,' zouden de aanwezige herodianen aanstoot nemen. Zij konden dan aan Herodes gaan melden dat Jezus de mensen leerde geen schatting aan Caesar te betalen. Met andere woorden, welk

antwoord Jezus ook gaf, het zou Hem in moeilijkheden brengen. Daarom was dit een strikvraag. Ze hadden Hem, om zo te zeggen, op de horens van een dilemma. Wat Hij ook deed, Hij zou in de problemen komen en Zichzelf met elk van beide antwoorden veroordelen. Dat was tenminste wat zij voor Hem in gedachten hadden.

3

Jezus doorziet de strikvraag en vraagt de munt

Jezus laat Zich echter niet zo gemakkelijk in de val lokken, en Hij is een stuk slimmer dan zij waren. Daarom gaf Hij geen rechtstreeks antwoord toen ze zeiden:

Is het toegestaan om belasting aan de keizer te betalen of niet?

Er staat dat Jezus hun slechtheid doorzag. Hij kon zien dat dit niet gewoon Joodse mensen waren die zich afvroegen: 'Hoe kunnen we God behagen? We willen werkelijk niet nalaten iets te doen wat God van ons verlangt. De Romeinen zitten ons inderdaad op de huid vanwege deze schatting. Maar als het verkeerd is om schatting te betalen, zouden we die waarschijnlijk niet moeten betalen. Wat denkt U ervan, Jezus?'

Hij wist dat het geen oprechte mannen waren die de wil van God wilden leren kennen. Ze probeerden Hem alleen maar op de horens van een dilemma te zetten. Hij doorzag hun slechtheid. Hij zei:

Waarom stellen jullie Me op de proef, hypocrieten? Laat Me het belastinggeld zien.

Hij gaf geen rechtstreeks antwoord op hun vraag. Hij zei:

Laat Me het belastinggeld zien.

Het belastinggeld was een denarius. Een denarius was een munt die door de Romeinse overheid werd geslagen en waarop het gezicht van Caesar stond. Zoals op onze moderne munten meestal de gezichten van politieke figuren staan, zo stond op de munten die werden geslagen om de schatting mee te betalen het gezicht van Caesar.

Het interessante is dat veel vrome Joden zo'n munt niet eens bij zich zouden dragen, omdat de Joden een gebod hadden:

U zult voor uzelf geen beeld maken, geen enkele afbeelding van wat boven in de hemel, of beneden op de aarde of in het water onder de aarde is.

EXODUS 20:4

vooral geen beeld van een andere god. Veel Romeinen beschouwden Caesar als een god, en hier stond een gegraveerde afbeelding van zijn gezicht. Dat een Jood zo'n munt bij zich droeg, werd in de ogen van veel Joden als heiligschennis beschouwd, omdat het onmiskenbaar een gesneden beeld was.

Het is duidelijk dat Jezus Zelf niet een van deze munten bij Zich had, maar Zijn tegenstanders wel. Hij zei:

Toen gingen de Farizeeën weg en beraadslaagden hoe zij Hem op Zijn woorden konden vangen. En zij stuurden hun discipelen naar Hem toe, met de Herodianen, en zeiden: Meester, wij weten dat U waarachtig bent en de weg van God in waarheid onderwijst en Zich door niemand laat beïnvloeden, want U ziet de persoon van de mensen niet aan. Zeg ons dan: Wat denkt U? Is het geoorloofd de keizer belasting te betalen of niet? Maar Jezus, die hun boosaardigheid kende, zei: Huichelaars, waarom verzoekt u Mij? Toon Mij de belastingmunt. En zij brachten Hem een penning. En Hij zei tegen hen: Van wie is deze afbeelding en het opschrift? Zij zeiden tegen Hem: Van de keizer. Toen zei Hij tegen hen: Geef dan aan de keizer wat van de keizer is, en aan God wat van God is. En toen zij dit hoorden, verwonderden zij zich; en zij verlieten Hem en gingen weg.

MATTHEÛS 22:15-22

Toen brachten ze Hem een denarius. Ze konden er onder elkaar een vinden, waarschijnlijk bij de herodianen. Hij zei tegen hen:

Wiens afbeelding en opschrift zijn dit?

Er kon maar één eerlijk antwoord worden gegeven. Die waren van Caesar.

Jezus zei tegen hen:

Geef de keizer dus wat van de keizer is, en God wat van God is.

4

Het beeld van de keizer en het beeld van God

Deze uitspraak is zeer betekenisvol, en we moeten ernaar kijken omdat zij ten minste gedeeltelijk ingaat op een zeer belangrijke vraag voor christenen in deze tijd: wat is de verplichting van een christen tegenover de overheid, tegenover de politiek, tegenover het naleven van de wetten van het land, enzovoort? Als Jezus zei:

Geef de keizer wat van de keizer is, dan moeten wij als christenen weten: hoe is dat op mij als christen en mijn verhouding tot de overheid van toepassing?

Het is moeilijk om dat precies te weten, want de uitspraak maakt niet duidelijk wat van de keizer is en wat niet van de keizer is. Jezus maakte heel duidelijk dat je de keizer moet geven wat van de keizer is, maar dat je God moet geven wat van God is. Uit de manier waarop de uitspraak is gedaan, lijkt duidelijk dat Hij de nadruk legt op het tweede punt. Als dat van de keizer is, geef het hem dan. Maar belangrijker nog: geef God wat Hem toebehoort.

Wat ligt hier voor een deel aan ten grondslag? Wat heeft Jezus hier in gedachten? Hij zegt:

Op deze munt staat de afbeelding van de keizer, en alleen al het feit dat dit zo is, betekent dat de munt door de keizer is geslagen. Je moet hem van de keizer hebben gekregen. Het woord dat hier met 'geven' is vertaald, betekent niet gewoon 'geven'.

Het onderliggende Griekse werkwoord betekent letterlijk ‘teruggeven’: iets aan de rechtmatige eigenaar terugbezorgen. Daarom zegt Hij:

En Hij zei tegen hen: Van wie is deze afbeelding en het opschrift?
Zij zeiden tegen Hem: Van de keizer. Toen zei Hij tegen hen:
Geef dan aan de keizer wat van de keizer is, en aan God wat van
God is.

MATTHEÛS 22:20-21

Dat is wat Hij zegt.

Maar Hij zegt dat je hetzelfde tegenover God moet doen. Waarin is het beeld van God afgedrukt? In de mens. Wij zijn naar het beeld van God gemaakt. De munt die ze aan Jezus lieten zien, droeg het beeld van de keizer. Dat bewees dus dat de keizer hem had gemaakt en dat hij zijn eigendom was. Zo is ook ieder mens, ook deze mensen die Jezus ter verantwoording riepen, naar het beeld van God gemaakt. Dat betekent dat God hen heeft gemaakt en dat ze Zijn eigendom waren. Wat door de keizer gemaakt was en zijn eigendom was, moest aan hem worden teruggegeven als hij het terug wilde. En wat door God gemaakt was en Zijn eigendom was, moest aan Hem worden teruggegeven. De munt met het beeld van de keizer moest aan de keizer worden gegeven, omdat die duidelijk van hem was. Zo moet de mens die naar het beeld van God is gemaakt, aan God worden teruggegeven, omdat wij duidelijk van Hem zijn. Wij behoren God toe.

Wat behoort de keizer eigenlijk toe, afgezien van zijn gezicht op de munt? Ik heb leraren gekend die zeggen dat Jezus niet zei dat je belasting moest betalen. Hij zegt alleen:

Geef de keizer wat van hem is, en wat van hem is, is het gezicht. Geef hem het gezicht. Laat hem zijn gezicht terugkrijgen. Maar dat betekent volgens hen niet per se dat wij hem belasting moeten betalen. Jezus behandelde de belastingkwestie niet werkelijk als een vraagstuk van belastingheffing. In wezen zei Hij dat je aan degene van wie iets het beeld draagt, moet geven wat hij wil. Hij wil zijn gezicht terug. Hij wil die munt terug. Wat doe je er trouwens mee? Je bent een Jood. Je hoort dit gegraveerde beeld niet bij je te hebben. Geef het gewoon terug aan de keizer als hij het terug wil.

Maar belangrijker nog: besef dat jijzelf het beeld van God draagt en dat God jou heeft gemaakt. Je hebt je lichaam en je leven van Hem ontvangen en Hij wil het terug. Geef dat aan Hem terug. Het punt dat Jezus maakt, gaat eigenlijk niet zozeer over belastingen als wel over toewijding aan God.

Natuurlijk lijkt Hij terloops wel in te stemmen met het betalen van belasting. Toen Hij zei:

Toen gingen de Farizeeën weg en beraadslaagden hoe zij Hem op Zijn woorden konden vangen. En zij stuurden hun discipelen naar Hem toe, met de Herodianen, en zeiden: Meester, wij weten dat U waarachtig bent en de weg van God in waarheid onderwijst en Zich door niemand laat beïnvloeden, want U ziet de persoon van de mensen niet aan. Zeg ons dan: Wat denkt U? Is het geoorloofd de keizer belasting te betalen of niet? Maar Jezus, die hun boosaardigheid kende, zei: Huichelaars, waarom verzoekt u Mij? Toon Mij de belastingmunt. En zij brachten Hem een penning. En Hij zei tegen hen: Van wie is deze afbeelding en het opschrift? Zij zeiden tegen Hem: Van de keizer. Toen zei Hij tegen hen: Geef dan aan de keizer wat van de keizer is, en aan God wat van God is. En toen zij dit hoorden, verwonderden zij zich; en zij verlieten Hem en gingen weg.

MATTHEÛS 22:15-22

had Hij het in de context van die uitspraak over het gezicht op de munt. Daarmee zei Hij dus:

Geef de keizer de munt.

Als je dat doet, betaal je natuurlijk belasting. Jezus koos hierin dus niet de kant van de partij van de zeloten. Hij zei niet dat het verkeerd is om belasting aan de keizer te betalen, hoewel Hij eigenlijk helemaal niet inging op de vraag of belasting betalen moreel juist is.

5

Romeinen 13 over overheid en belasting

Maar Paulus gaat hier in Romeinen 13 wel op in. Hij denkt kennelijk aan de uitspraak van Jezus Zelf, want in Romeinen 13 vers 7 zegt hij:

Geef dus aan allen wat u verschuldigd bent: belasting aan wie belasting, tol aan wie tol, ontzag aan wie ontzag, eer aan wie eer toekomt.

ROMEINEN 13:7

en het woord dat hier met ‘geef’ is vertaald, is hetzelfde woord dat Jezus gebruikte:

Geef de keizer wat van de keizer is. Vervolgens zegt Paulus:

geef iedereen wat hem toekomt: belasting aan wie belasting toekomt, invoerrechten aan wie invoerrechten toekomen, ontzag aan wie ontzag toekomt en eer aan wie eer toekomt.

Iedereen aan wie iets verschuldigd is, moet krijgen wat hem toekomt.

In de eerste zes verzen van Romeinen 13 spreekt Paulus over mensen die voor de overheid werken op het gebied van wetshandhaving. Zij arresteren en straffen misdadigers, waarborgen de veiligheid van onschuldige burgers en bevorderen het goede. Daarmee dienen zij in werkelijkheid God. God heeft hen aangesteld om dat te doen en zij zijn juist in die dingen dienaren van God, tot ons welzijn.

Paulus zegt in vers 6 ook dat zij dit voortdurend doen, dat zij dit voltijds doen. Omdat zij dat voltijds doen, zijn zij voltijdse dienaren en moeten zij worden onderhouden. In die context zegt hij:

Geef hun dus wat hun toekomt: belasting aan wie belasting toekomt, invoerrechten aan wie invoerrechten toekomen, ontzag aan wie ontzag toekomt, eer aan wie eer toekomt.

Wat Paulus zegt, is dat deze vertegenwoordigers van de overheid, die doen wat God hun heeft opgedragen, God dienen. Dat geldt net zoals de priesters in de tempel God dienen of de dienaren in de gemeente God dienen. Zij doen het voltijsd en daarom moeten zij worden onderhouden. Iedereen die iets voltijsd doet, moet uit de een of andere bron middelen voor zijn onderhoud verwerven. Overheidsfunctionarissen worden onderhouden door belasting te heffen van degenen die van hun diensten profiteren. Wat Paulus dus zegt, is dat we belasting moeten betalen. En hij lijkt zelfs te zinspelen op wat Jezus zei, want hij gebruikt het woord 'geven', hetzelfde woord dat Jezus gebruikte:

Geef iedereen wat hem toekomt, belasting aan wie belasting toekomt, enzovoort. Zoals ik het begrijp, nam Paulus de uitspraak van Jezus en paste hij die toe op het betalen van belasting, ook al was dat niet Jezus' voornaamste punt. Jezus begon in Zijn onderwijs nooit Zelf over het betalen van belasting zonder dat Hem daarnaar werd gevraagd. En toen Hem ernaar werd gevraagd, leek Hij inderdaad te zeggen:

Zij zeiden tegen Hem: Van de keizer. Toen zei Hij tegen hen: Geef dan aan de keizer wat van de keizer is, en aan God wat van God is.

MATTHEÛS 22:21

Maar Paulus zag natuurlijk terecht dat deze uitspraak van Jezus het betalen van belasting wel degelijk onderschrijft. En Paulus gaf een reden waarom we belasting moeten betalen: omdat we profiteren van de diensten van de overheid. Paulus gaf echter wel aan voor welke dienstverlening van de overheid God de overheid heeft ingesteld, namelijk om recht, vrede en veiligheid te handhaven. Hij zegt niet dat elke activiteit waarmee de overheid zich wil bemoeien iets is waarvoor zij het recht heeft mensen belasting te laten betalen. Hij zegt bijvoorbeeld niet dat de overheid door God is ingesteld om kinderen onderwijs te geven, openbare bibliotheken te beheren, de armen te voeden of allerlei andere dingen van dien aard te doen.

Nu doet onze overheid veel van die dingen, en zij heft belasting om die dingen te bekostigen. En tussen haakjes, ik betaal mijn belastingen. Ik ben geen belastingweigeraar. Aan de andere kant betekent dat niet dat de overheid die

belastingen rechtmatig heft. Want de overheid kan mensen alleen rechtmatig belasten om de salarissen te betalen van de functionarissen die doen waarvoor God de overheid heeft ingesteld. En dat heeft te maken met de handhaving van de wet, enzovoort. Daarvoor heeft God de overheid ingesteld.

Wanneer de overheid zich bemoeit met allerlei andere terreinen van activiteit en dienstverlening die God haar niet heeft opgedragen, en vervolgens de burgers dwingt belasting te betalen om dit te bekostigen, is dat niet rechtvaardig. En hoewel wij als christenen in zo'n geval misschien onze belastingen betalen, geven we daarmee niet werkelijk aan de keizer wat echt van de keizer is. Wat is van de keizer? Paulus vertelt het ons. De keizer en zijn functionarissen hebben er recht op betaald te worden voor het doen van wat God hun heeft opgedragen. Maar wanneer de overheid meer doet dan wat God haar heeft opgedragen, gaan haar functionarissen te ver. Ze zijn onderdrukkers. En als ze mensen dwingen belasting te betalen voor aanvullende diensten waartoe God geen bevoegdheid heeft gegeven, dan is de overheid buiten de door God verleende bevoegdheid getreden en brengt ze diensten in rekening waarvoor ze niets in rekening zou moeten brengen. En als de burgers niet eens belang stellen in die diensten of er geen gebruik van maken en toch gedwongen worden ervoor te betalen, is dat niet moreler dan wanneer de overheid je onder bedreiging met een wapen geld afneemt. Aangezien je uiteraard de gevangenis ingaat als je je belastingen niet betaalt, is het een soort gewapende beroving.

Wat van de keizer is, is dus een rechtvaardige betaling voor diensten op de legitieme terreinen die God heeft aangewezen. Wat van de keizer is, is niet alles wat de keizer voor zichzelf opeist, want vermoedelijk zou de keizer op dat moment kunnen beginnen op te eisen wat hij maar wil. Hij zou kunnen beginnen te zeggen: 'Jij werkt voor mij. Negentig procent van wat je verdient, is van mij, ongeacht welke diensten ik lever.' Dat de keizer het zegt, maakt het nog niet waar. De Bijbel leert niet dat overheden absoluut gezag hebben. Ze hebben een gezag, een gezagsgebied, een gezagssfeer die door God Zelf wordt bepaald. Wanneer ze in die gezagssfeer trouw hun taak vervullen, is dat een dienst aan God. En christenen zouden daar graag belasting voor moeten betalen, zodat die dienst geleverd kan worden.

Maar er zijn ook momenten waarop de keizer wil dat je iets doet wat God zou afkeuren. Hoe kun je dan aan de keizer geven wat van de keizer is, en aan God wat van God is? Nogmaals, je moet altijd aan God geven wat van God is, en wat van Hem is, ben jij. Je moet Hem te allen tijde gehoorzamen. Als de keizer wil dat je iets doet waarvan God je zegt dat je het niet moet doen, dan moet je God meer gehoorzamen dan mensen, want de keizer vraagt dan om iets wat niet van hem is. De keizer vraagt je dan aan hem te geven wat van God is. En ik denk dat Jezus ook iets in die richting zegt. Je kunt je belastingen betalen, maar besef dat de keizer God nooit kan verdringen als het hoogste gezag in je leven. Je mag de keizer geven wat hem rechtmatig toekomt, maar je kunt de keizer niet geven wat God rechtmatig toekomt.

Daarom zijn er momenten waarop de overheid je kan vragen dingen te doen die eenvoudigweg ingaan tegen wat God zegt dat je moet doen. Voor een christen is er dan geen andere mogelijkheid dan God te gehoorzamen en de gevolgen daarvan van de kant van de overheid te ondergaan, zoals christenen door de hele geschiedenis heen hebben gedaan. Velen stierven de marteldood omdat ze de keizer niet wilden gehoorzamen. Ze wilden geen wierook voor de keizer branden en hem God noemen, want ze hebben een God aan Wie ze die aanbidding moeten geven. Ook tegenwoordig kennen we vergelijkbare situaties.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Mattheüs 22:15
- Mattheüs 22:17
- Mattheüs 22:16
- Mattheüs 22:15-22
- Exodus 20:4
- Mattheüs 22:20-21
- Romeinen 13:7
- Mattheüs 22:21

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.